

POLJOPRIVREDNA STANICA -Kragujevac
34000 Kragujevac , Cara Lazara br. 15 , tel: 034/336-092 335-23
e-mail: poljstanicakg@nadlanu.com

BILTEN

INFORMACIJE I SAVETI U POLJOPRIVREDNOJ PROIZVODNJI

August 2009. godine

ULJANA REPICA (Tehnologija , zaštita , upotreba)

Uljana repica je značajna industrijska biljka .Spada među četiri najvažnije uljane biljke u svetu . Gaji se radi semena koje sadrži 40-48% ulja i 18-25% belančevina . Ulje repice se osim u ishrani koristi i u industriji . Poslednjih decenija upotrebljava se i za proizvodnju biodizela.

Uljana repica najbolje uspeva na dubokim , plodnim i karbonatnim zemljištima , srednjeg mehaničkog sastava . Koren repice traži više kiseonika od žitarica i zato zemljište mora da obezbedi dobru aeraciju tj.da ne budu teška , zbijena i nepropusna.

Uljana repica se mora gajiti u plodoredu. U slučaju čestog vraćanja na istu parcelu , postoji opasnost od pojave bolesti ili nagomilavanja štetočina . Ne treba je gajiti posle deteline , soje , suncokreta graška i drugih mahunjača.

Najbolji su predusevi koji ostavljaju vremena za pravovremenu predsetvenu pripremu. Može se reći da su krompir i drugo rano povrće na prvom mestu a zatim i strnine kao predusev uljanoj repici.

Predsetvena priprema zemljišta treba da obezbedi uslove za brzo i ujednačeno nicanje relativno sitnog semena i dobro ukorenjavanje u kratkom jesenjem periodu . Osnovna obrada se izvodi na dubinu 20-30 cm , najkasnije tri nedelje pre setve . Na taj način omogućeno je prirodno sleganje zemljišta i kvalitetnija setva .

Uljana repica je osetljiva na plitko obrađeno zemljište zbog dubokog vretenastog korena . Posle oranja dobro je obaviti drljanje da bi se zatvorila brazda i poravnala površina . Na ovaj način bolje se čuva vlaga zemljišta što olakšava predsetvenu pripremu . Važno je da se do dubine od 6cm dobije sitnomrvičasta struktura a da na površini ostanu manje grudve koje bi sprečile stvaranje pokorice .

Obavezno izbegavati setvu u sveže poorano zemljište. Setva pod tim uslovima je jako teška i slabog kvaliteta , jer je nicanje neujednačeno i loš je sklop biljaka po jedinici površine .

Đubrenje organskim đubrivima uglavnom se ne izvodi pod uljnu repicu već pod predusev . Razlog je relativno kratko vreme od skidanja preduseva koji se preporučuju , do setve . Uljana repica ima nešto veće zahteva od suncokreta , kao jako važne uljarice na našim prostorima . Količine neophodnih elemenata određuju se pre svega na osnovu urađenih laboratorijskih analiza uzoraka zemljišta . Dinamika unošenja hraniva bi u svakom slučaju trebalo da bude sledeća : polovina fosfornih i kalijumovih đubriva se unose pod osnovnu obradu a druga polovina u predsetvenoj pripremi .

Najosetljiviji deo vezan za pravilnu ishranu useva uljane repice je upotreba azota . Samo jednu trećinu neophodne količine treba upotrebiti predsetveno . Ostatak se dodaje krajem februara – prihrana odmah na završetku zimskog perioda . Preterana upotreba azota u toku setve dovodi do prebujnog rasta , čime se biljke lošije pripremaju za zimski period. Tako postaju nežnije i jako osetljive na mraz a posebno golomrazicu.

Suzana Nešković , dipl.ing

SETVA ULJANE REPICE

Odrediti pravi rok setve uljane repice je jako važan deo kompletne tehnologije gajenja ove uljarice. U našim uslovima optimalni rok je kraj avgusta i početak septembra meseca . Pri povoljnoj vlažnosti zemljišta , u uslovima pravovremene setve , repica niče za 4-6 dana jer se seje na svega 2-3 cm dubine .

Na prinos semena se negativno odražava i prerana i prekasna setva . Kod prerane setve se u toku jeseni , razvija prebujan usev koji teško prezimljiva . Negativniji uticaj je još izraženiji kod prekasne setve . Tada biljke ulaze u zimu nedovoljno razvijene , sa malo rezervnih materija u stabljici i korenu , lako izmrzavaju, teško se regenerišu u proleće , kasne u porastu i na kraju podbacuju u pogledu ostvarenog prinosa . Poželjno je da se nakon setve uljane repice obavi valjanje .

Repica se seje u redove sa međurednim rastojanjem od 20-30cm . Najčešće je taj razmak 25 cm , zbog upotrebe žitnih sejatica , gde se zatvara svaka druga lula . Računa se da tokom zime strada maksimalno oko 30% zasejanih semena . Zbog toga treba dobro odrediti sklop biljaka . U retkom sklopu biljke su sklone jačem

granjanju i na taj način se donekle kompenzuje nedostatak biljaka . Pregusta setva uzrokuje smanjenje prečnika stabljike pa takve biljke lako poležu , ali se zato lako žanju . Potrebna količina semena po ha iznosi oko 5 kg , i njome se treba obezbediti 70-85 biljaka po kvadratnom metru , ili 55-65 biljaka u žetvi.

Obzirom na uslove koje zahteva pri setvi , neophodno je posvetiti posebnu pažnju pri izboru sorti . U proizvodnji treba da prevladavaju sorte tipa „00,, a tek za njima i neke sa dužom vegetacijom .

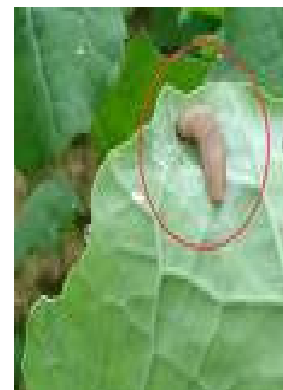
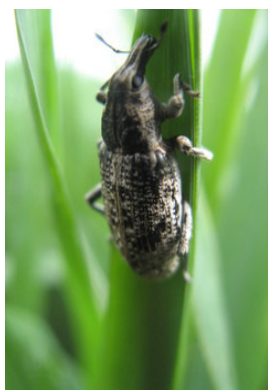
Ljiljana Vuksanović , dipl.ing.

Galerija slika :

ZAŠTITA ULJANE REPICE U JESENJEM PERIODU

U jesenjem delu vegetacije veće štete mogu naneti : repičina lisna osa , crna pipa , repičin buvač i druge vrste buvača . Ove štetočine prave štete nanose tek poniklom usevu ali mogu kasnije jako mnogo da štete i razvijenoj lisnoj masi . Mogu da dovedu do proređivanja useva a nekada i do njegovog potpunog uništenja .

Preventivna mera bila bi setva tretiranog semena odgovarajućim insekticidima.

Kada smo suočeni sa prenamnožavanjem repičine lisne ose mogu se primeniti neki od sledećih preparata : Decis 2,5EC (0,2-0,3l/ha) , Cimogal (0,7-1,0l/ha) , Fastac 10 EC (0,1l/ha) , Talstar (0,15l/ha) ili drugi .

Pored pomenutih štetočina , u jesenjem periodu štete mogu naneti i gusenice podgrizajućih sovica i razne vrste glodara . Za suzbijanje podgrizajućih sovica , sa većom količinom vode (najmanje 400l/ha) , koriste se preparati kao što je Lannate 25WP (1,9-2,2 kg/ha) , Cipkord 20 EC (0,15-0,3l/ha) i Fastac 10 Sc (0,2 l/ha) .

Za suzbijanje glodara koriste se preparati ili mamci na bazi cinkfosfida i aluminijum –fosfida .

Što se tiče bolesti evidentiranih u uljanoj repici , kod nas se ne beleže jači napadi patogena . Tako da je u našoj proizvodnoj praksi upotreba fungicida gotovo nepotrebna . Ukoliko se ipak pojavi potreba za tom grupom pesticida neophodno je konsultovati lica stručna za oblast zaštite bilja .

Branivoje Anđelić, dipl.ing.

ULJANA REPICA U ISHRANI BROJLERA

Proizvodnja brojlera je najbrži i najracionalniji način proizvodnje mesa . Pri tome je neophodno obezbediti kvalitetnu stočnu hranu i linijske hibride visokog genetskog potencijala. Takođe su jako bitne i sve zootehničke mere. Kada je proizvodnja visokoproteinskih hraniva u pitanju , može se reći da nije na zavidnom nivou. U cilju rešavanja navedenog problema , postoje brojne biljne vrste koje zaslužuju svoje mesto u strukturi setve . Njihovim gajenjem bi mogle da se obezbede potrebne količine za visoko kvalitetnim , belančevinastim hranivima .

Uljana repica je svakako jedna od komponenti u ishrani brojlera koja bi mogla obezbediti potrebe u proteinima .

Saćma repice spada u proteinska hraniva , koja su po hemijskom sastavu i biološkoj vrednosti bliska sojinoj sačmi. Bogata je proteinima (35-40%). Dobrog je aminokiselonskog sastava sa značajnom količinom lizina i metionina . Sadrži dosta celuloze (12-15%) , koja potiče od ljuske semena i umanjuje hranljivu vrednost hraniva . Ova saćma sadrži znatno više minerala od sojine , posebno fosfora , čija je iskoristljivost bolja i pored prisustva fitinske kiseline.

Goran Joksić , dipl.ing.

PREPORUKA UPOTREBE SAĆME ULJANE REPICE

Treba istaći da je sojina saćma neukusno hranivo i da se mora postepeno uvoditi u obroke kako se ne bi smanjila konzumacija hrane .

U ishrani živine , saćma repice je imala izraženo depresivno dejstvo na proizvodnju , kao i povećanje tiroidne žlezde . Međutim , uvođenje u proizvodnju sorti uljane repice sa smanjenim nivoom antinutritivnih materija , omogućena je upotreba saćme u količini do 5% u starter i 8% u finiše smešama za ishranu tovnih pilića .

Iz tih razloga preporuka na osnovu ispitivanja bila bi :

Preporučuje se upotreba saćme uljane repice u količini od 5% i tada je potpuno bezbedna ; 10% predstavlja jako visok udeo u smešama i ne treba ga koristiti . Pri tome se mora voditi računa i o sorti koja je odabrana . Ukoliko se napravi izbor kvalitetne sorte , konverzija hrane će i pored svega biti povećana .

Vesna Vuksanović , dipl.ing.